

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

HISTORIA /nowa/, czerwiec 2016 r.

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań w teście można uzyskać maksymalnie 50 punktów,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem odwzorowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych),
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w modelu) przedstawił zdający,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o pełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadanie	Model odpowiedzi	Schemat punktowania	
zadanie/ części zadania		punkty za poszczególne części zadania	punkty za całe zadanie
1.	<p><u>Związek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • oba źródła dotyczą wierzeń religijnych w starożytnym Egipcie; • oba źródła odnoszą się do wyobrażeń nt. życia pozagrobowego w starożytnym Egipcie. <p><u>Przykładowe uzasadnienie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ilustracja przedstawia scenę tzw. sądu Ozyrysa [sądu ostatecznego] – tekst jest natomiast formułą modlitwy z tzw. Księgi Umarłych, jaką na sądzie Ozyrysa wypowiadał zmarły. 	1 pkt za wskazanie związku i uzasadnienie z odwołaniem się do obu źródeł	1
2.	<p><u>Rozstrzygnięcie:</u> polis ateńska, starożytne Ateny, demokratyczne Ateny</p> <p><u>Uzasadnienie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • równość wobec prawa • wolność • tolerancja • szacunek wobec prawa 	1 pkt za prawidłowe rozstrzygnięcie i uzasadnienie z odniesieniem do źródła	1
3.	Rzym [Roma], A, 9	1 pkt za właściwe uzupełnienie tekstu	1

4.	<p><u>Przykładowe wnioski:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Treść malowidła świadczy o tym, że Rzymianie przyjmowali do swojego panteonu bóstwa podbitych ludów [o synkretyzmie religijnym Rzymian]. <u>Uzasadnienie:</u> Na całunie przedstawiono zmarłego Rzymianina w towarzystwie bogów egipskich. • Treść malowidła świadczy o przyjmowaniu przez Rzymian wierzeń podbitych ludów – Rzymianie nie narzucali wiary w swoich bogów, a nawet przyjmowali ich wierzenia, np. w życie pozagrobowe [tu: Egipcjan]. <p><u>Przykładowe uzasadnienie:</u> Rzymianin [w todzie] został przedstawiony w towarzystwie egipskich bogów [Anubisa i Ozyrysa], [co może świadczyć o przyjęciu przez zmarłego wierzeń egipskich].</p> <p>Dopuszcza się też możliwość stwierdzenia, że treść malowidła może świadczyć o tolerancyjnym stosunku Rzymian do wierzeń podbitych ludów.</p>	1 pkt za sformułowanie prawidłowego wniosku z uzasadnieniem	1
5.	<p>5.1. <u>Przykładowa odpowiedź:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Autor źródła 1. uważa, że reformy przeprowadzone przez Justyniana były potrzebne; wynikały z konieczności odbudowania systemu prawa rzymskiego. Autor źródła 2. Twierdzi natomiast, że wszelka działalność reformatorska cesarza była podyktowana próżnością i egoizmem 	1 pkt punkt za wyjaśnienie różnicy	2
	5.2 B	1 pkt	
6.	<p><u>Cel:</u> misja chrystianizacyjna</p> <p><u>Nazwa państwa:</u> państwo wielkomorawskie, [Wielkie Morawy]</p>	1 pkt za określenie dwóch elementów	1
7.	<p><u>Rozstrzygnięcie:</u> Nie.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Tekst informuje o bitwie pod Legnicą [najeździe Tatarów na ziemię polskie] – śmierć Henryka; żadna z wypraw Czyngis-chana, które zostały zaznaczone na mapie nie dotarła do ziem polskich. Bitwa pod Legnicą była efektem wyprawy Batu-chana.</p>	1 pkt za właściwe rozstrzygnięcie i uzasadnienie w oparciu o oba źródła	1

8.	<p><u>Przykładowa teza:</u> Poganie [niewierni] mają naturalne prawo do własnego państwa</p> <p><u>Przykładowa argumentacja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nikt, nawet cesarz i papież, nie ma prawa rościć sobie praw do tego, czego nie posiada (ziem zamieszkałych przez ludy pogańskie); • Zwalczanie ludzi pragnących pokoju jest naruszeniem wszelkich norm prawnych; • Każdy człowiek, także poganin, jest ukształtowany na obraz i podobieństwo Boga i z bożej woli ma przywileje i posiadłości. 	1 pkt za sformułowanie tezy i przywołanie dwóch argumentów	1
9.	1-F, 2-P, 3-F	1 pkt za wszystkie prawidłowe rozstrzygnięcia	1
10.	<p>A. – Władysław, [Władysław Jagiellończyk] B. – Olbracht, [Jan Olbracht] C. – Aleksander, [Aleksander Jagiellończyk] D. – Zygmunt, [Zygmunt I Stary]</p>	<p>1 pkt za trzy poprawne wskazania</p> <p>2 punkty za wszystkie poprawne wskazania</p>	2
11.	<p><u>Nazwa:</u> styl renesansowy, [renesans]</p> <p><u>Cecha:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • attyki • arkady, [podcienie] • symetria 	1 pkt za poprawne podanie nazwy i jednej cechy stylu	1
12.	<p><u>Przykładowe odpowiedź:</u> Rysunek przedstawia postaci czterech ewangelistów: Jana, Mateusza, Łukasza i Marka, którzy kamienują papieża oraz towarzyszące mu personifikacje hipokryzji i chciwości. Symbolizuje to krytykę instytucji papieżstwa, która sprzeniewierzyła się prawdom ewangelicznym. Data publikacji wskazuje na to, że mogła to być krytyka prowadzona przez protestantów.</p>	<p>1pkt za wyjaśnienie symboliki rysunku</p> <p>1pkt za skojarzenie go z ideologią reformacji</p>	2
13.	<p>A. – defenestracja praska B. – 1618 C. – wojna trzydziestoletnia D. – Zygmunt III Waza, [Zygmunt III]</p>	1 pkt za podanie trzech informacji 2 pkt za podanie wszystkich informacji	2

14.		<p><u>Rozstrzygnięcie:</u> Tak.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Autor argumentuje, że w kazaniach katolickich historie biblijne są przedstawiane za pomocą pojęć odnoszących się do szlacheckiego światopoglądu: np. „Wszystko tam w żupan ubrane”</p>	1 pkt za rozstrzygnięcie i uzasadnienie	1
15.		Z danych wynika, że zmalała ilość publikacji o tematyce religijnej, wzrosła zaś ilość książek o tematyce naukowej. Zmiana ta miała związek z ideologią oświecenia, którą charakteryzowała m.in. krytyka religii i fascynacja nauką.	1 pkt za wyjaśnienie zmian (skojarzenie ich z oświeceniem)	1
16.	16.1.	Konstytucja 3 Maja, [Ustawa Rządowa z 3 maja], 1791	1 pkt za podanie nazwy i roku	2
	16.2.	<p><u>Przykłady:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rewolucja we Francji • wojna Rosji z Turcją 	1 pkt za przywołanie dwóch wydarzeń	
17.		<p>A. – Aleksander II</p> <p>B. – Mikołaj I</p> <p>C. – Aleksander I</p> <p>D. – Mikołaj I</p>	1 pkt za poprawne wskazanie wszystkich	1
18.		<p><u>Symbolika:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zdejmowanie kajdan, uwalnianie kobiety będącej personifikacją Polski (napis <i>Polonia</i>) - data MDCCCLXIII, czyli 1863 <p><u>Wydarzenie:</u> Powstanie styczniowe [wybuch powstania styczniowego]</p>	1 pkt za wyjaśnienie symboliki i wskazanie wydarzenia	1
19.	19.1.	Tak, ponieważ w obu źródłach otwarcie Japonii na cywilizację zachodnią przedstawiono jako konieczność.	1 pkt za rozstrzygnięcie i uzasadnienie	2
	19.2.	Nie, ponieważ Japonia uzależniła się technologicznie od zachodniej cywilizacji	1 pkt za wyjaśnienie	
20.		Kobieta symbolizuje Włochy [Królestwo Włoch], które w momencie wybuch I wojny światowej – mimo iż były członkiem Trójprzymierza - ogłosiły neutralność. Przedstawiciele dwóch walczących ze sobą bloków militarnych – państwa centralnych i ententy – próbują przeciągnąć Italię do swojego obozu, obiecując Włochom terytorialne korzyści. Włochy zdecydowały się na przystąpienie do ententy w 1915 roku.	<p>1 pkt za wyjaśnienie symboliki sceny</p> <p>1 pkt za informację o początkowej neutralności Włoch a później przystąpieniu do ententy</p>	2

21.	<p><u>Przykładowa odpowiedź</u> Praca marszałka Ignacego Daszyńskiego została w tytule porównana do syzyfowej pracy – niemożliwej do wykonania. W wyniku wyborów do sejmu w 1928 r. żadne ugrupowanie nie uzyskało wyraźnej przewagi (źródło 2.), sejm był bardzo rozdrobniony. To sprawiło, że marszałkowi Ignacemu Daszyńskiemu – przedstawionemu w roli bednarza (źródło 1.) – było bardzo trudno nakłonić posłów do porozumienia [powiązania deseczek - klepek, z których zbudowana była beczka – symbol sejmu – w jedną całość]. Doprowadzenie do uzgodnienia jednego stanowiska (osiągnięcie konsensusu) było niewykonalne.</p>	<p>1 pkt za prawidłowe wyjaśnienie 1 pkt odwołanie do informacji z obu źródeł (punkt za odwołanie do źródeł przyznajemy pod warunkiem prawidłowego wyjaśnienia)</p>	2
22.	<p>W 1939 r. ZSRR zawarł z Niemcami pakt Ribbentrop – Mołotow i dlatego antyniemiecka wymowa filmu została uznana za nieodpowiednią, a w 1941 r. Niemcy zaatakowały ZSRR – przestały być ich sojusznikiem. Władzom zależało na przypomnieniu społeczeństwu bohaterskich zwycięzców z przeszłości [szczególnie takich, którzy walczyli z zakonem, w który przeważali niemieccy rycerze].</p>	<p>1 pkt za wyjaśnienie decyzji o zdjęciu filmu z ekranów 1 pkt za wyjaśnienie powodów przywrócenia filmu na ekrany kin</p>	2
23.	<p>23.1. <u>Przykładowa odpowiedź:</u> - ponieważ decyzje w sprawie granic Polski zostały podjęte bez wiedzy i udziału władz RP</p> <p>23.2. <u>Przykładowa odpowiedź:</u> Nie, ponieważ ostatecznie wschodnią granicą Polski po 1945 roku była tzw.. linia Curzona. Tym samym utrzymano w mocy ustalenia konferencji jałtańskiej.</p>	<p>1 pkt za poprawne uzasadnienie</p> <p>1 pkt za rozstrzygnięcie i uzasadnienie</p>	2
24.	<p>24.1. Polska Rzeczpospolita Ludowa, 1952 [22 lipca 1952]</p> <p>24.2. 30 lat od ogłoszenia <i>Manifestu PKWN</i></p>	<p>1 pkt za podanie nazwy i roku</p> <p>1 pkt za wyjaśnienie z odwołaniem się do faktografii</p>	2
25.	<p><u>Rozstrzygnięcie:</u> Czechosłowacja [CSRS], 1968</p> <p><u>Przykładowe uzasadnienie:</u> Na witrynach sklepowych widać nazwisko Aleksandra Dubčeka – szefa KPCz i lidera ruchu reformatorskiego, oraz napis wzywający polskich żołnierzy do powrotu do domu (aluzja do interwencji UW w Czechosłowacji w 1968 roku).</p>	<p>1 pkt za rozstrzygnięcie, datację i uzasadnienie</p>	1

26.	<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Rysunek przedstawia drzewo (drzewo wolności), którego poszczególne gałęzie zostały poodcinane, a mimo to wypuszcza kolejne, ciągle się odradza. W miejscach odciętych konarów widoczne są daty związane z kolejnymi pacyfikacjami zrywów wolnościowych w Polsce Ludowej: 1956 – symbol poznańskiego „czerwca”; [wydarzeń październikowych], 1968 – symbol tzw. wydarzeń marcowych, 1970 – symbol wydarzeń na Wybrzeżu, 1981 – stan wojenny.	1 pkt za wyjaśnienie symboliki rysunku 1 pkt za wyjaśnienie min. dwóch dat	2
27.			12

Zadanie 27.

Temat 1.

Przedstaw dokonania starożytnych Greków i Rzymian w dziedzinie kultury.

Kryteria oceniania

Poziom IV (9 –12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (np. łączenie różnorodnych pierwiastków kulturowych, uniwersalizm kultury antycznej), • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ kultury greckiej na imperium rzymskie), • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. podział na kulturę materialną i duchową, omówienie różnych dziedzin kultury: filozofia, literatura, sztuka, sport itp.), • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ podbojów na przemiany kulturowe w Rzymie), • podjął próbę formułowania wniosków (np. dotyczących znaczenia dorobku starożytnych kultur dla współczesności).
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił fragmentarycznie dorobek kulturowy Greków i Rzymian, • podjął próbę uporządkowania podanych informacji (np. wymienił różne dziedziny kultury), • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. związku między kulturą grecką i rzymską).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi , • w stopniu niezadowolającym przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i przestrzeni,

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględnia również poprawność językową i stylistyczną. Istotne znaczenie ma poprawność merytoryczna informacji podanych przez zdającego. Zamieszczenie informacji błędnych lub niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały zawarte informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu, to wypracowanie jest oceniane na 0 punktów.

Temat 2.

Scharakteryzuj i oceń politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 27–28)

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. uwarunkowania międzynarodowe polityki Kazimierza Wielkiego), • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. polityczne przyczyny i skutki układu sukcesyjnego), • trafnie i w pełni wykorzystał materiały źródłowe, • sformułował wnioski i generalną ocenę dokonań ostatniego króla z dynastii piastowskiej.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. zmiany terytorialne i ich uwarunkowania), • w większości wykorzystał materiały źródłowe, np. wyciągając wnioski z analizy mapy, • formułuje poprawnie wnioski, • podjął próbę oceny problemu.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. pokój w Kaliszu 1343, podbój Rusi, układ z Andegawenami), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych, • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. pokój wieczysty z krzyżakami, zjazd monarchów), • w sposób nieudolny wykorzystał materiały źródłowe, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględnia również poprawność językową i stylistyczną. Istotne znaczenie ma poprawność merytoryczna informacji podanych przez zdającego. Zamieszczenie informacji błędnych lub niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały zawarte informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu, to wypracowanie jest oceniane na 0 punktów.

Temat 3.

Dwie drogi rozwoju gospodarczego Europy. Porównaj system gospodarczy Rzeczypospolitej szlacheckiej i państw Europy Zachodniej w XVI–XVII wieku.

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (np. wpływ odkryć geograficznych na dualizm ekonomiczny Europy, tzw. rewolucja cen i jej skutki, refeudalizacja na wschodzie Europy, urbanizacja Europy Zachodniej, powstawanie nowych instytucji finansowych), • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. ekspansja Europy a jej rozwój gospodarczy), • porównał cechy gospodarki Rzeczypospolitej i państw zachodniej Europy wskazując podobieństwa i różnice (np. rola miast), • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ rozwoju gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej na kryzys miast w Rzeczypospolitej), • poprawnie opisał oba systemy ekonomiczne, • podjął próbę formułowania wniosków (np. wpływ XVII-wiecznych wojen na załamanie się koniunktury gospodarczej).
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową charakterystykę problemu uwzględniając tylko niektóre jego aspekty (np. eksport zboża z Rzeczypospolitej do Europy Zachodniej) • podjął próbę uporządkowania informacji potrzebnych do scharakteryzowania tematu, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wpływ odkryć geograficznych na gospodarkę Europy Zachodniej).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. dualizm ekonomiczny Europy), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględnia również poprawność językową i stylistyczną. Istotne znaczenie ma poprawność merytoryczna informacji podanych przez zdającego. Zamieszczenie informacji błędnych lub niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały zawarte informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu, to wypracowanie jest oceniane na 0 punktów.

Temat 4.

Europa po kongresie wiedeńskim. Scharakteryzuj sytuację polityczną w Europie w latach 1815–1848 i oceń jej stabilność.

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (funkcjonowanie Świętego Przymierza, ruchy rewolucyjne w Europie, ruchy spiskowe - karbonariusze, erozja tzw. systemu wiedeńskiego) • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. wzrost nastrojów narodowowyzwoleńczych) • dokonał celowej i właściwej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe i różnorodność zjawisk i procesów, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, • przedstawił omawiane zagadnienia dostrzegając np. zmianę w polityce mocarstw wobec sprawy polskiej, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wykazał wpływ ideologii romantyzmu na dążenia narodowowyzwoleńcze w Europie) • podjął próbę sformułowania poprawnych wniosków, • podjął próbę oceny działań mocarstw.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wymienił głównych uczestników kongresu wiedeńskiego, określił decyzje kongresu w sprawie ziem polskich, powstanie listopadowe), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia wybranych związków przyczynowo-skutkowych.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni, • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. Wiosna Ludów, kongres wiedeński).

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględnia również poprawność językową i stylistyczną. Istotne znaczenie ma poprawność merytoryczna informacji podanych przez zdającego. Zamieszczenie informacji błędnych lub niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały zawarte informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu, to wypracowanie jest oceniane na 0 punktów.

Temat 5.

Omów podobieństwa i różnice w polityce III Rzeszy i ZSRR na ziemiach polskich w latach 1939–1941. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 29–30).

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dostrzegł i wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazał różne ich aspekty (zniszczenia wojenne, likwidacja polskich instytucji, prześladowania inteligencji, zmiany terytorialne, terror, obozy pracy), dokonał celowej i właściwej selekcji faktów świadczącej o zrozumieniu ich znaczenia i hierarchii, powiązał informacje z różnych dziedzin historii (historia polityczna, gospodarcza, historia kultury), wskazał podobieństwa i różnice w polityce okupantów, trafnie i w pełni wykorzystał materiały źródłowe (np. propagandowe uzasadnianie polityki prowadzonej przez okupantów), sformułował wnioski i ocenę omawianych wydarzeń.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację informacji, przedstawił zjawiska w ujęciu dynamicznym, w większości poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. agresje III Rzeszy i ZSRR jako efekt porozumienia między tymi państwami), podjął próbę oceny sytuacji społeczeństwa polskiego z lat 1939-1941, podjął próbę sformułowania wniosków dotyczących polityki okupantów na ziemiach polskich, w większości dobrze wykorzystał materiały źródłowe.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. agresja III Rzeszy, Agresja ZSRR, układ o granicach z 28.09.1939 r., miejsca zbrodni dokonanych przez okupantów) podjął próbę uporządkowania faktografii, podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych podjął próbę wykorzystania materiałów źródłowych w narracji.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. pakt Ribbentrop-Mołotow), poprawnie umieścił rozważania w czasie i przestrzeni nieudolnie odwołał się do źródeł.

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględnia również poprawność językową i stylistyczną. Istotne znaczenie ma poprawność merytoryczna informacji podanych przez zdającego. Zamieszczenie informacji błędnych lub niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały

zawarte informacje świadczące o pełnym braku zrozumienia omawianego tematu, to wypracowanie jest oceniane na 0 punktów.